

Forfatter: Hjortø, Knud

Titel: Sidse på Sandet

Citation: Hjortø, Knud: "Sidse på Sandet", i Hjortø, Knud: *Ud for skrænten*, 1922, s. 7.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hjort_12-shoot-workid54621.pdf (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Ud for skrænten

SIDSE PÅ SANDET

8
9

JEG havde dækket kakkelovnsilden meget omhyggeligt med tørvesmul og gumlinger og sad nu på tørvekassen og glædede mig ved det morsomste syn, nogen dreng kan se. Det røg alle vegne op af den lille sorte høj, jeg havde lavet; somme steder sivede røgen løst frem; andre steder kom den i stråler, og særligt stærkt røg det fra toppen, ligesom fra en usynlig skorstenspipe. Da det havde været lidt, gik der hul nede ved grunden, en røgsøjle blev borte og blev efterfulgt af en flammetsunge. Snart brændte det hele vejen rundt, og hvad der før havde været en kulmile, blev nu til en troldhøj, der løftede sig på en glødende fod.

I det samme kom fader ind ad døren: Kan du ta mig støvledrengen, var det eneste, han sae.

Jeg lukkede for mit æventyr i kakkelovnen og lae mig ned foran den lange lave sofa og hentede den forlangte genstand frem; jeg kaldte den nu for støvleknægt ligesom de fleste andre mennesker. Da fader gik over gulvet, så jeg, at han hinkede en smule, men han sae ingenting, og jeg var ikke vant til at spørge.

Der var dækket bord, og fader satte sig for bordenden og spillede indtil videre med knivsbladet mod bordpladen. Lidt efter kom folkene ind; der stod en stabel rundtenommer ved hver plads. Jeg satte mig hen til min lille stabel oppe ved min faders bordende. Alle spiste, ingen sae noget.

10

Nå, begyndte så fader, — jeg har været oppe hos Sidse.

Nå, har du det, Lars Knudsen, sae husmanden, der var den ældste af folkene.

Ja. Hun skyldte mig jo ti kroner. Men tror du, jeg fik dem, Jens?

Jens svarede ikke. Der stod en rundtenom med salt fårekød ud af hans grinende ansigt.

Nej, jeg gjorde ej. Ti kroner, er det noget for en mand som dig Lars Knudsen, sae Sidse. — Ja hvad, siger jeg, — jeg kan jo ha lige så god brug for ti kroner som dig, og nu er det et helt år siden, jeg lånte dig dem Sidse, siger jeg. Ja, ja men, og hun jamrede sig; jeg har aldrig kendt mage til snakketøj. Og lige midt i det, siger så Sidse: Vil du se sådan et dårligt ben, jeg har, Lars Knudsen? — Nej, jeg vil'n se dine dårlige ben, siger jeg. — Jo, siger hun, vist skal du se det, og hun begynder at skørte op og trække hosen ned. — Ja, det ser slemt ud, siger jeg, for det var helt sort, og jeg vilde så til at gå, for jeg kunde jo nok forstå, at mine ti kroner dem fik jeg'n. Men Sidse hun fulgte mig ud, og dær stod vi så en halv time. Ved du, hvad det endte med?

Fader så sig om i kresen; Jens holdt sin rundtenom tilbage og ventede: Nej, sae han.

Det endte med, at jeg lånte hende ti kroner til, i stedet for at jeg fik dem, jeg havde til gode.

Der var mumlen rundt om bordet. Jens sae: Ja Sidse, hun er et mageløst frumtømmer.

Det kan du jo gærne kalde hende, sae min fader, — men jeg skal nok la være at komme og forlange de tyve kroner, som Sidse nu skylder mig.

Hæ hæ hæ, grinede Jens hen over den brede rundtenom, 11som han holdt foran munden, ligesom det kunde være en mundharpe.

Der kom en pause, hvori der blev tygget. Jeg havde spist min stabel halvt ned og opdagede til min glæde, at de to nederste stykker var helt frisk rugbrød. Det var noget, der skete af og til, og jeg blev altid glad overrasket ved det; jeg undersøgte ikke min mad, før jeg tog fat på den.

Men, sae pludselig min fader, — det med de tyve kroner, det var'n det værste.

Der blev denne gang virkelig overraskelse rundt om bordet. Selv den unge karl, der sad over for mig og så hoven ud, glemte at skjule sin overraskelse. Min fader så frem for sig ned ad det lange bord; om han nød spændingen, kunde man ikke se på ham, men han forstod i alt fald den kunst at gemme en histories sidste fine spids og først komme med den, når de andre troede, at nu var der ikke mer.

Jeg sae udtrykkelig til Sidse: Jeg vil'n se dit skinneben, Sidse, hører du det? men jeg ku'n blive fri. Nå. Da jeg gik igennem søporten for en halv time siden, faldt jeg over vognstangen og slog mit skinneben, så det

blev både sort og blå og tykt.

Hm, sae Jens hovedrystende; — det fik hun da ud af det. Ja, Sidse, hun kan mer end sit fadervor.

Den vognstang, sae fader med vægt, — har jeg gået over tyve gange i dag; jeg har selv trukket vognen derned, og så falder jeg over den, nu da jeg kommer hjem. Ikke fordi jeg'n kunde se den. Jeg så den lige så tydeligt, som jeg ser denne her kniv. Nej, jeg ved'n hvordan man skal forstå sådan noget. Men nu har jeg da til et par måneder, mindst.

Snart efter havde samtalen skiftet genstand, og jeg hørte ikke efter mer. Jeg kom til at tænke på den første historie, 12fader nogen sinde havde fortalt om Sidse, næmliq da han hentede jordemoder til hende. Jeg har hørt den flere gange, og den lød med overspringelse af indledning sådan: Da jeg så kommer kørende med madam Petersen, så står Sidse i døren og tar imod os. — Hvad er det, Sidse, siger jeg, — har du'n lagt dig endnu. — Nej, siger hun; — kom inden for; du skal da ha en kop kaffe, Lars Knudsen, for det du har kørt for mig; og det var lige meget, hvad jeg sae, jeg måtte ind og sidde ned og få kaffe. Jeg sidder sådan som her, og jordemoderen sidder sådan som dær, og Sidse hun står henne ved skorstenen og skænker kaffen om. — Nu må du skynde dig, Sidse, siger jeg, — for ellers ender det med, at barnet falder ned i asken for dig. — Ja, det havde da ingen hast, og vi fik en kop, og der var'n tale om, at vi slap, før vi havde fået en til, og Sidse stod ved skorstenen og drak også kaffe. Men så er det, jeg siger til madam Petersen: Ja nu skal vi alligevel ha Sidse i seng, og vil du'n få hende lagt, så vil jeg, siger jeg, og går hen til Skorstenen. Nå, så bestemte hun sig da, og tre kvarter efter havde de barnet, og jeg kørte madam Petersen hjem.

Det var de to eneste historier, jeg kendte om Sidse på Sandet, den om barnet og den om benet, men jeg kunde ikke få dem til at stå rigtigt til hinanden. En grinagtig hverdagshistorie og så en myte om en heks. Min fantasi arbejdede med de to billeder, og fik vist også lavet overgang imellem dem, men hvad jeg sådan digtede i min otteårige hjærne, det forsvandt fuldstændigt, da jeg gjorde bekendtskab med Sidse selv.

En Søndag formiddag, mens jeg løb ude i gården og legede, fik jeg noget i det højre øje; det vilde ikke ud igen, og det gjorde meget ondt, særlig da jeg gik ind og satte mig til at læse. Jeg fandt da nogen at beklage mig for, men ingen kunde hjælpe mig. Ved middagstid nåede sagen frem til min fader. Han så ikke på mit øje, men sae: Gå op til Sidse på Sandet, sådan ved halvtretiden, når de har sovet til middag. Hun tar det ud.

Sandet var en lille samling småhuse, der lå lidt uden for vor landsby. Der var haver ved dem allesammen, men Sidses mand, Hans Poulsen, havde også jord. Ham kendte jeg nok, han var en høj rundrygget mand med stort skæg og megen alvor og mærkelig tavs. Han kom undertiden på gården og hjalp til ved høst og tærskning og sådanne lejligheder, han arbejdede godt og snakkede kun lidt. Jeg husker endnu første gang, jeg læe mærke til hans fåmælted; min fader bad ham hente en rive, og han gik uden et ord. Jeg troede, han var fornærmet eller tunghør, siden han ikke sae ja; han kom også med den uden at sige værsgo.

Sådan var Hans Poulsen. Hans hus kendte jeg også; det lå lige ved en sti, der gik fra vejen op til Landet. Døren sad helt ude til venstre, sådan at huset i mine øjne så ud, som om det var vanskabt. Det var underligt nu at stå oppe ved det og se tilbage på den velkendte vej, hvor jeg gik mindst to gange hver dag. Mens jeg stod og betænkte mig, kom Hans Poulsen selv og sae goddag. Han så lidt på mig, om jeg vilde ham noget, men jeg var ikke belavet på at træffe ham og vidste ingenting at sige til ham; derfor sae ingen af os noget; han gik bag om huset, og jeg bankede på.

Den, der lukkede op, var altsaa Sidse. Lige straks troede jeg for resten, det var et mandfolk. Sidse havde mørkt, gråsprængt hår og svære sorte øjenbryn. Ansigtet var knoklet, og munden var stor og stod frem; rynker førte hen til den både fra oven og fra neden. Hun lignede en nybarberet 14mand, en præst, nærmest en katolsk præst, sådan som jeg havde set billedet af.

Sidse hilste på mig og nævnte mig ved navn. Jeg havde nok at gøre med at se på hende og fik ikke sagt noget lige straks. Så tog Sidse mig med indenfor, og sae, da hun havde set lidt mer på mig: Har du et dårligt øje? Hendes stemme var stærk og noget skarp; hun snakkede så højt, syntes jeg.

Jeg gned mit øje som en bekræftelse og sae, at det gjorde ondt. Sidse fik mig sat ned og littede låget med en rask hånd, der tog noget hårdt. — Uha, sae hun, da hun så, hvor rødt øjet var. Hun trak i øjelåget, satte hodet ned og kiggede. Ja, sae hun, sid nu stille, og med det samme kom Sidses tunge frem mod mit ansigt; jeg følte, hvordan den gled hen over mit syge øje, og så hørte jeg hende sige: Her er den.

Sidse tog en lille skarp avne af sin tunge og rakte den hen imod mig på spidsen af en finger. — Det var en fæl en, sae hun og så vredt på den. — Nu må du ikke gnide mer, tilføjede hun bestemt, da jeg sendte en parat kno op mod øjet.

Det gjorde stadig ondt, men nu kunde jeg lukke øjet helt op og se mig om. Stuen var så lille og fattig, at jeg følte mig forlegen ved det og tænkte på, at jeg ikke kunde være bekendt at ta den så nøje i øjesyn. Men der var en mærkelig trekant med flasker og andre ting; den havde jeg da lov til at se på. Sidse fulgte mit blik

og gik hen og tog en flaske og en anden ting ned fra hylden. Hun lae mit hoved bag over, løftede øjelåget og sprøjtede. Det var koldt og dejligt, og jeg vilde gerne ha set, hvad hun sprøjtede med, men det forsvandt med det samme. Jeg så på trekanten med dryppende øjne og på et pænt skab, der hang ved siden af, 15 jeg kunde nok ha lyst til at læse, hvad der stod på de flasker.

Ja, det er bare til dårlige fingre og udslet og hudløse tæer og hold og sådan noget, sae Sidse. — Du kan godt gå hen og se på det, for du skal da ikke gå endnu; du skal ha kaffe først.

Jeg gik hen til hylden. Der var særlig en stor flaske med noget gult i. På sedlen stod et navn, jeg ikke kunde læse.

Det er opodeldok, forklarede Sidse. — Det er til, når man har værk over lænderne.

Opodeldok gentog jeg; det var det morsomste ord, jeg endnu havde hørt.

Sidse tog mig ved skulderen og drejede mig: Hvordan går det med din faders ben?

Jo, det går godt, svarede jeg forlegen ved tanken om, at den historie altså var nået til Sidse.

Du kan sige til ham, sae hun lige ind i ansigtet på mig, — at han skulde ha kommet til mig.

Sidses øjne havde det ved sig, at de flyttede sig ikke, mens hun snakkede. Først da jeg havde sagt ja, tog hun dem væk. Hendes øjne var mørkegrå og sad ligefor, ikke henne ved en side som døren til Sidses hus.

Hm, sae Sidse. — Sæt dig hen ved bordet, så skal du få noget at se i, mens jeg koger kaffe. Ja, du har vel alting derhjemme, men derfor kan det godt være, jeg kan finde noget, du ikke har set før.

Det, Sidse kom og lae på bordet foran mig, var dog ikke så mærkeligt, som jeg havde ventet. Hvad der optog mig mest, var nogle dybe rammer med voksbilleder på bunden og glas for. Et af dem var formodenlig et portræt; det forestillede en ældre mand, hvis gule ansigt med de forunderligt skarpe træk og blå øjne, der stirrede ud på mig fra rammens halvmørke, mindede om ansigter, man ser i drømme.

Det er min bedstefader, sae Sidse, der stod og lavede kaffe ved skorstenen og med døren åben ind til mig.

Jeg så hen til Sidse; hun kunde godt selv ligne et billede dær i den åbne dør. Hendes bedstefader havde altså været en mand, som der blev taget billede af. Så havde han måske været præst eller havde haft mange penge. Jeg gad gerne vide det, men Sidse sae ingenting. Hun stod ved skorstenen, hvor hun en gang nær havde tabt et af sine børn. Det var naturligvis sandt, men bare ikke grinagtigt, sådan som jeg havde opfattet det.

Der kom sur røg ind fra Sidse, siden også lugt af kaffe. Jeg fandt blyantstegninger, som jeg betragtede så længe, at Sidse kom hen og fortalte, at de var af hendes søn Kristen, om jeg kendte ham; han kunde tegne. Hun kunde også selv tegne; her skulde jeg se. — Sidse lae foran mig et billede af en stor hund; stregerne var meget grove, men hunden var ikke dårlig.

Det er en hund, der somme tider kommer til mig om natten, sae Sidse.

Kommer han om natten?

Ja, han kommer og vil ligge hos mig, men jeg vil ikke ha ham, så tænder jeg lys og tegner ham. Dær er han igen.

Sidse lae et andet billede foran mig; det var den samme hund, løbende og med tungen ud af gabet.

Er det en hund? spurte jeg. — Hvem ejes den hund?

Ja, det er en hund; det kan du jo se. Hvem der ejes ham — — sådan kan han også se ud.

Hunden lå denne gang ned og ligesom lurede. Den var 17 mere mærkelig end alt, hvad jeg havde set. Sidse stod over mig og ventede. Da jeg slap det tredie billede, tog hun dem igen. Det er underligt, når man er lille, at ha en voksens ansigt hængende på skrå over sig. Det ser ikke ud, som det skal. Heldigvis stod Sidse nu henne ved sin kaffe og skænkede om. Jeg sad og tænkte på hendes nattehund, som hun drev væk ved at tegne den. Jeg fik selv sorte hundesyner, men så lød der trin fra køkkenet, og Sidses tre sønner kom ind, lange og alvorlige. De hilste på mig med et hensyn, som om jeg var voksen, og den ene satte sig hos mig, talte om tegningerne og spurte, om jeg også kunde tegne. Det måtte så altså være Kristen. Han var vist ikke over tyve, men alligevel så venlig, at man skulde ha troet, han var meget ældre. Jeg sad ved siden af ham, mens vi drak kaffe, hvad der foregik i stor tavshed. Hans Poulsen sad for bordenden og foregik os andre med sit tavse eksempel. Der var sigtebrød med smør på og rigtige kager; jeg tænkte, det kom vel fra

sønnerne, der allesammen var ude at tjene.

Mens vi endnu sad ved kaffen, kom nogen rask forbi vinduet. Sidse sæ: Nå, dær har vi alligevel Jensine. — Sønnerne drejede hoderne lidt, men uden virkelig at se ud; straks efter blev døren revet op, og et fjortenårigt pigebarn stod midt på gulvet.

Jeg vil ikke gå med træsko om Søndagen, sæe hun; — jeg vil ha støvler på ligesom andre piger.

Sidse vendte sig mod pigebarnet og sæe med en stemme, der rev: Goddag, Jensine.

Ja, det vil jeg, gentog Jensine med hatten skæv og hårtjavser ned foran ørene. — Jeg vil ikke gå med træsko og se ud som en anden kantusse.

18

Sæt dig ned og få noget kaffe, sæe moderen med et par øjne, der fik mig til at holde op med at tygge. — Og så kan du jo se, her er fremmede.

Jensine opdagede mig, sendte mig et foragteligt blik og gik ud i køkkenet; hun kom rendende tilbage med overkop dansende på underkop: Ja nu ved du det, sæe hun. Hendes stemme var foruden hidsig også snøvlende. — Hvad for kage er det. — Hendes røde hånd foer ned over tallerkenen, men blev hængende et øjeblik som en rovfugl, der betænker sig.

Du har noget i næsen, sæe Sidse. — Gå ud i køkkenet og få det ud først.

Å, det kan du ikke høre, råbte Jensine og bed af kagen. — Det er bare noget, du kommer med, fordi jeg ikke vil gå med træsko.

Men nu blev det Hans Poulsen for meget; han satte maden fra sig, så op og sæe med bestemthed: Snyd din næse, og hold din mund. Og lad os få madro.

Jensine nøjedes nogen tid med at mukke. Næsen lod hun være, som den var. Imens sad jeg og så undrende på hende. Jeg kendte godt Jensine; hun havde råbt til mig en gang, jeg skulde i skole. Hun spurte, om jeg hæklede blonder til min faders underbukser, og så grinte hun og fik et par tilsvarende kammerater til at grine med. Det med blonderne sigtede til, at jeg gik i frøkenskole; den blev regnet for at være finere end den anden skole. Men det var det eneste, jeg havde haft med Jensine at gøre. Kort efter blev hun konfirmeret, og her sad hun nu og lignede Sidse på Sandet, med samme svære bryn og mørke øjne, men grovere i alting og fæl at være sammen med. Hun så på mig med et par øjne, der talte om blonder på underbukser, men hun sendte 19sin fader et undersøgende blik og lod mig være i fred. Moderen så på hende næsten hele tiden, men sæe ikke mer.

Hvorfor ser du paa mig? spurte Jensine endelig urolig og mindre sikker.

Hvorfor glor du sådan på mig? gentog hun, da moderen ikke svarede.

Sidse blev ved med at se, og jeg kom til at tænke på min fader, der ikke kunde blive fri for at se hendes dårlige ben. Jeg mindedes også en mand fra København, der en gang kom ud til os for at gå på jagt. Han kunde se på en gal hund, så den måtte vige for ham, knurrende men behersket af hans blik. Det så for mig ud til, at Sidse brugte samme måde over for sin datter. Jensine så ned på sin mad og skældte ud halv højt, men en gang imellem måtte hun se op, om øjnene var der endnu. Sidse blev selv rød i hodet, og jeg var bange for, at hun også skulde blive gal.

Tak for kaffe, sæe Hans Poulsen vredt og rejste sig.

Jeg sæe også tak og farvel. Men da jeg var uden for, kom Kristen hen og talte med mig igen, så jeg kom ikke afsted lige straks. Jeg fik tid til at høre, at det blev til skænderi mellem Sidse og hendes datter. Øjnene havde altså alligevel ikke været stærke nok.

— —

Når man har gjort et nyt bekendtskab, hænder det undertiden, at man hører dette menneskes navn alle steder; den, der for en selv var en ubekendt, viser sig at være et menneske, som alle taler om, og når navnet har krydset ens vej, begynder dets bærer at gøre det samme.

For mig er det hændet mere end een gang, og mit første tilfælde var Jensine, Sidses datter. Pludselig begyndte hun at færdes på de samme veje som jeg. Moderen så jeg sjældnere, 20men des mere hørte jeg tale om dem bægge to. Det var tydeligt, at andre koner ikke holdt af Sidse, men de talte alligevel om hende med forsigtighed, for at ikke noget, skulde komme tilbage til Sidse selv. Om datteren blev der sagt, at Sidse ikke kunde styre hende, og at hun nok ikke kom til at ligne sine brødre; det var ikke andet, end hvad jeg selv havde indtryk af. Mine små samtentræf med Jensine på en landevej fortalte mig adskilligt mere om hende.

Jeg vilde helst undgå hende, men det vænnede hun mig snart af med ved at råbe efter mig, og jeg kunde allerede den gang ikke lide at blive tilskreget på afstand; så tog jeg det hellere på nært hold. Alligevel når hun kom imod mig, skreg hun goddag og mit navn et godt stykke borte, det lød nederdrægtigt; men ellers var Jensine forholdsvis venlig, hvad der undrede mig. En dag kom hun med en stor kurv på armen, og standsede ved mig for at fortælle, hvad der var i. Det var mel og sukker og sådan noget. Jeg pegede på noget langt. Jo, det var cikorie. Jensine tog stangen og brækkede den over, for at jeg skulde se. Hun tog en bid og sae, det smagte godt. Hun tilbød også mig en mundfuld og rakte den ene stump hen mod mig med våde mærker i af hendes tænder. Jeg tog ikke imod det, men spurte, hvad konen vilde sige, når hun kom hjem med en knækket cikoriestang.

Jeg siger bare, den er faldet fra mig, sae Jensine og tog ned i sin lomme. — Vil du ha bolsjer? spurte hun og stak en aflang pose hen under min næse. Bolsjerne var meget fedtede og hang sammen.

Nej jeg vil ej, svarede jeg.

Jensine tog noget papir af med tænderne, bed i posen, som om det var en skrå, og sae: Du er et fjols.
21

Nå—å, sae jeg som en indvending, men jeg tænkte over det, mens jeg gik videre; over for sådan et rapmundet pigebarn kan en dreng næmt komme til at tage sig ud som et fjols. Det samme kan hænde en mand forøvrigt.

Jensine havde stor interesse for piger, der var kommet galt afsted. Hun vidste besked med alle den slags tilfælde hele sognet rundt. Et af hendes spørgsmål, når hun mødte mig, var dette: Er det sandt, at jer pige skal ha et barn? — Jeg kunde da kun svare, at det vidste jeg ikke noget om, men det gik efterhånden op for mig, at det var en af Jensines talemåder; hun snakkede om det, ligesom man snakker om været; noget skal man jo sige, og Jensine skulde altid sige noget til mig, jeg ved ikke hvorfor. Hun blev efterhånden femten, sejsten, og jeg omkring fjorten, så jeg kunde vel ikke interessere hende større som mandfolk betragtet. Men hun lod mig aldrig gå utiltalt forbi, og på hendes spørgsmål om vore piger fulgte gærne bemærkninger, der gik ud over mig, og tit var så grove, at det endnu forbavser mig, når jeg tænker på det. Dengang tænkte jeg ikke meget ved det; Jensine var af den slags ubehageligheder, jeg ikke kunde blive fri for, ligesom for eksempel storm om foråret eller tøsne, der altid har været mig inderligt imod. Møde hende skulde jeg, hun kom frem fra steder, hvor hun ligesom havde været skjult for at sige noget til mig. Jeg tror nok, hun skulde ha luft for noget, som kom op i hende ved synet af mig. Det er ganske mærkeligt; jeg har senere som ungt menneske oplevet noget lignende med ældre damer, men det kommer ikke dette her ved.

— — —

En blæsende forårsdag var jeg igen på vej op til Sandet; det var et par år efter første gang. Anledningen var min 22højre tommelfinger, der havde gjort ondt en uges tid; smærten gik helt op i albuen, og fingeren var begyndt at blive blå. Jeg gik ned ad mosevejen og op langs bakkerne med den store grusgrav, og jeg kom til Sidses hus bag fra med sandet fra de små magre haver piskende mig lige i ansigtet. Mens jeg stod i læ bag udhuset og gned sandet af mine øjne, hørte jeg stemmer, hvoraf den ene var Sidses; de stod uden for, og var vel nødt til at skrike højt i den larmende blæst.

Nej, skreg Sidses stemme, — det kan ikke nytte dig noget, Kristine; jeg har aldrig gjort sådan noget, og jeg gør det ikke. Nej, jeg gør ej, jeg gør det ikke.

En anden, svagere stemme kom med grædende indvendinger.

Ja det kan godt være Kristine, men du skal igennem det, der er ikke andet at gøre. Og så kan du godt gå. Du må selv klare det.

Den anden stemme brød ud i en forfærdelig hulken, der fik mig til at ryste. Jeg hørte Sidses svar: Ja vist så, men du kunde jo ha blevet derfra, — og så løb jeg.

Jeg vilde helst være gået hjem med uforrettet sag, men det dunkede voldsomt i fingeren, og hun, der græd, måtte jo en gang gå. Jeg satte mig ned og ventede. To minutter efter hørte jeg nogen græde bag ved bakken, og da jeg rejste mig, kom jeg lige imod en ung pige, der gik bøjet for over. Hun kunde ikke høre mig komme og så mig først, da jeg var lige ved hende, hun så op med et par fortvivlede øjne, der var borte lige med det samme. Jeg blev kold i ansigtet af sindsbevægelse og sae goddag uden at tænke over det. Hun sae også goddag, kom forbi mig og tog så til at græde igen. Jeg blev stående og stirrede efter hende. Det er underligt 23for en dreng at se en voksen, der græder sådan. Mange børn — jeg var selv et af dem — tænker sig ikke, at voksne kan græde. Blandt bønder er det vel også sjældnere.

Jeg fulgte pigen med øjnene, så længe jeg kunde; hun græd vist hele tiden. De enkelte hun mødte, mens hun gik over mosen og op over bakkerne på den anden side, stod i hvert fald også stille og så efter hende.

Da jeg kom forbi kanten af grusgraven, hørte jeg to stemmer, der lo og skreg; det var Jensine og en karl; jeg gik rask videre, men Jensine havde set mig og kom. Karlen gloede efter mig med største ligegyldighed og læe sig ned igen, da han havde set mig. Der var sol og læ, hvor de sad, men Jensine skulde altså snakke med mig som sædvanligt.

Nå, du har ikke din botanikkerkasse med, sae hun. Hendes ansigt var varmt og grinende. Jensine var sytten år, frodig og grov. Hos bønderne vilde de ikke længere ha hende, nu var hun endt på herregården, hvor arbejdet var mere hårdt, og kosten ringere, men der var morsommere for dem, der syntes om det. Jensine havde haft det strængt, både med arbejde og morskab, og hendes hænder og ansigt vidnede om, at det havde taget på hende, men hun trivedes som en ung hyld, der blir klippet ned og alligevel gror ud til alle sider. Jensines gang var allerede blevet lidt tung, og partiet under hendes øjne havde mistet sin friskhed, men øjnene selv havde ikke tabt noget. De var mørkegrå og dristige, med karlebryn over. Hun var i marken det meste af året ligesom en karl, men det havde ikke bøjet hendes ryg. Humør, øjne og ryg var endnu i orden, så meget kunde jeg se.

Du sveder, sae jeg og flyttede mig.

Jensine lo og sae noget om fine folk, der ikke behøver at svede. Hun sae en hel del om bønderne, og jeg forstod, hvor inderligt hun hadede vor stand.

Nu er man ikke en gang fin nok til at tjene hos de bøvede gårdmænd, blev Jensine ved, — men må gå på herregården i stedet for.

Jeg blev ærgerlig og sae. Du kunde jo ha opført dig ordenlig hos Hans Jensen, så var du nok blevet dær.

Karlen henne fra grusgraven viste sit ansigt, der var gnavent af at vente: Kom nu, Jensine, sae han, — hvad vil du snakke med ham for?

Jeg vendte mig og gik, mens Jensine råbte noget, som stormen tog, og fem minutter efter var jeg ved Sidses køkkendør. Der stod en storm gennem huset, og idet jeg lukkede døren op, slog en anden dør voldsomt i; stormen blev til et flerstemmigt hyl gennem nøglehul og dørsprække. Jeg lukkede køkkendøren, men stormen var ikke kvalt dermed, den sang videre med tyndere mæle. Jeg hørte endnu en dør blive lukket, og stormen gav et suk fra sig, men hviskede hårdnakket videre på sin tyndeste sprækkevise. Der var ikke andet at høre, og jeg gik hen til døren og bankede på. Sidse kom ud til mig.

Nå, er det dig, sae hun. — Hvad vil du?

Det var denne her, sae jeg og tog kluden af min finger.

Sidse så på den. Ja, sae hun mere venligt, ligesom hun syntes godt om den. — Kom herind. Der skal skæres. Ja, der skal.

Ja vel. Jeg satte mig og fyldte mig med vær for at ha noget at stå imod med. Sidse klemte min arm ind under sin; hånden var ikke synlig for mig; det var ligesom den var kommet ud at rejse. Hvordan mon den så ud, når den kom hjem?

Sidse undersøgte blommen på fingeren og sendte et øje 25tilbage over skulderen til mig: Det er en hård hud for en, der ikke bestiller noget.

Jeg mødte Sidses øje og tænkte, at eet øje kan se mindre venligt ud end to. Senere har jeg for resten gjort den modsatte erfaring.

Gjorde det ondt? spurte Sidse, da hun havde skåret.

Nej, sae jeg. I virkeligheden var der noget velgørende ved den skarpe lokale smærte under Sidses kniv; den var en behagelig afveksling fra den dumpe jagen og trækken op gennem hele armen.

Se så, — Sidse åbnede albuklemmen, og jeg fik min finger hjem. Den var flækket i blommen, og der var kommet blod og materie ud.

Men der skal noget varmt om, sae Sidse og gik til køkkendøren; — du kommer til at vente lidt endnu.

Mens Sidse stod i køkkenet, blev fordøren revet op, Jensine kom ind sammen med hyl af stormen.

Nå, er han her! — var det første, hun sae.

Luk, sae Sidse, og satte øjnene hårdt på datteren.

Jensine lukkede og kom hen til mig: Hvad er det? Nej, sikken hun har skåret. — Hun klemte på fingeren

for at se sårrandene lukke sig op og i.

Så, sae jeg og skød Jensines hånd væk.

Hvad skal du ellers? spurte Sidse.

Jeg skal til skovbal, svarede Jensine næsvist og leende.

Sidse kom ind med en lille dampende potte: Jeg vil ikke ha, du render rundt med de beskidte ben. Sæt dig ned.

Jensine kom akavet ned på en stol. Moderen stod over hende og så ned på hende: Nå, du skal til skovbal. — Hun hældte vand i en underkop og satte min tommelfinger ned i det: Du kan selv vaske den.

26

Du har jo ingen kjole, siden du flåede den anden.

Jeg kan få en hos madam Jensen, sae Jensine mindre højroestet. — Jeg har set på en.

Du har jo heller ingen penge.

Madam Jensen gir kredit, svarede Jensine raskere; som om det var en trumf, hun spillede ud.

Sidse stak trumfen med det samme: Nej, hun gør ej. Jeg har talt med hende, og så gør hun det ikke.

Jeg så fra den ene til den anden, og var glad ved, at jeg havde min finger at se på, når en af de to gennede mine øjne bort. Sidse kom og så på fingeren, skiftede vand og sae: Bliv ved med det.

Ellers blev der ikke snakket i et par minutter. Jensine sad på samme sted, men da moderen gik ud i køkkenet, foer hun op: Sikken en moder, jeg har, sae hun henvendt til mig. — Jeg ved ikke, hvad du synes? — Og hen mod køkkendøren råbte hun: Hvad vil du gøre mig, hvis jeg går til bal alligevel?

Sidse kom ind med mer varmt vand. Hendes øjne var blevet urolige, og hun svarede ikke. Hun vidste vel ikke, hvad hun skulde sige. Hendes stemme var ikke så fast som før, da hun sae: Det går dig galt, Jensine.

Jensine lo hånligt: Det går mig vel ikke værre end andre. Men nu vil jeg for resten ikke være her længere.

Jensine gik og lod stormen smække døren i efter sig.

Jeg rejste mig og tørrede min finger af: Nu er det vist godt.

Der skal en klud om, sae Sidse. Hun dyppede en klud i karbolvand og bandt den om; hendes hænder rystede. — Sikken en datter, jeg har, sae hun; — kan du forstå det? Du kender jo mine sønner. Kristen han maler. Vil du se 27noget af det, han har malet? Sidse kom med to malerier og lae dem foran mig. Det var rigtige oljemalerier, der forestillede huse, som jeg kendte, og vejen op til byen.

Det var svært, sae jeg uvilkårligt.

Ja synes du ikke? svarede Sidse glad, — han maler pænt? Nej, jeg ved ikke, hvordan det er med Jensine. Hvad skal jeg gøre ved hende? Kan du sige mig det?

Det var ikke første gang, ældre folk snakkede alvorligt med mig; jeg sae: Har hun fået nogen klø?

Ja. Det kan ikke hjælpe noget. Hun er ikke bange for mig mer. — Sidse så ned på mig med et vist blink i sine øjne: Det er der nogen, der er. Men denne her, hun er det ikke.

Nej, sae jeg. Jeg sad og så på de to malerier: Er der ingen tegninger? — Jeg var kommet til at tænke på Sidses natte- hund og mente, at billederne af den måske vilde komme med.

Sidse kom med tegninger. Dem havde jeg set de fleste af, men den sorte hund kom ikke, den blev heller ikke nævnt. Lidt efter sae jeg farvel og gik. Det dunkede ikke mer i min tommelfinger.

— — —

En morgen da jeg kom uden for gården, blev jeg overrasket ved at træffe Kristen, Sidses søn, i arbejdstøj; han måtte altså være kommet i tjeneste hos os. Han sae med stor venlighed: Godmorgen, Knud, men gav mig ikke hånden, naturligvis. Jeg var forbavset og glad og spurte, om han skulde tjene hos os.

Ja, svarede Kristen med den svageste antydning af spøg i sine mørke øjne, — det lader til det.

Jeg gik en lille tid med Kristen, og vi snakkede sammen. Jeg spurgte til hans pårørende, og de havde det allesammen 28godt; den ældste broder var gift og havde et lille sted, den anden var forlovet og tænkte på at købe sig et hus.

Og hans søster, Jensine, som jeg kendte meget godt?

Kristen så hastigt på mig og svarede varsomt: Hun har det godt; hun er jo på herregården. — Kristen var ved at smøre en arbejdsvogn; han littede den med den ene hånd og trak hjulet et stykke ud med den anden.

Er hun forlovet? spurgte jeg.

Kristen smurte vognaksen med stor eftertanke, satte hjulet ind og svarede: Det ved jeg ikke. Så skruede han møt- trikken på og sae med et nik: Den var ellers tør.

Jeg tav lidt og tænkte på Jensine. Så sae jeg: Det er dig, jeg har set så mange malerier af.

Ja, sae han glad og så på mig fra den næste akse. — Nå har du set dem? Har du set mere end to?

Nej, svarede jeg lidt flov, — måske der ikke var mere end to. — Men du kan altså male, Kristen, jeg kan dårligt nok lære at tegne ordentligt.

Så? sae han medfølelse. — Det var kedeligt. Men så kan du vel lære alt andet. Men nu kan du i alt fald få at se, hvordan det går til, Knud.

Ja, svarede jeg forbavset over klangen i Kristens stemme, der syntes at komme fra en anden verden end den, hvor vognakser og smørekost hører hjemme.

Jeg var meget spændt på, hvornår Kristen skulde begynde at male, men det skete ikke før Søndag eftermiddag. Så tog han sine malersager og gik op imod landevejen.

Hvorfor skal det være dær? spurgte jeg.

Jo, for der er højt; der er udsigt. — Han viste ned imod mosen: Man kan jo ingenting se, når man sidder i et hul.

Kristen satte sig lidt fra vejen i en brakmark; jeg stod 29ved siden af og så ned over mosen; den var mit bedste sted. Men dær kunde man altså se forskellen mellem en maler og et andet menneske.

Kristen havde sat sig sådan, at han så ud over gården, søen og bakkerne på den anden side. Jeg tænkte på, om det skulde være loddens mest maleriske punkt; det var det vel, jo det var der ingen tvivl om. Jeg hørte Kristen mumle eller nynne, hvad det nu var, mens han begyndte at arbejde. Jeg så omridset af søen blive til, horisonten og nogle streger, der skulde blive til gården. Så tog Kristen fat på himlen.

Hvorfor tar du den først? spurgte jeg.

Himlen, sae Kristen med en bestemt tone, der viste mig, at jeg havde talt hen i været, — himlen det er jo altid himlen, men markerne og skovene er jo ikke grønne endnu. De er ikke, hvad de skal være.

Jeg spurgte ikke mer. Dette her var en verden, jeg ikke kunde snakke med om, skønt jeg ellers syntes, at jeg med mine sejsten år vidste en hel del.

Søndag efter Søndag sad Kristen her og malede. Sit arbejde på gården gjorde han vist meget godt. Af væsen og tale var han pænere end andre karle; han adskilte sig både fra dem og fra gårdmandssønnerne, hvem han lignede noget i støthed, men han havde jo ikke deres selvfølelse; hans lå på et helt andet sted. Han havde helt præget af at være kunstner. Han var tavs og åndsfraværende som en kunstner. Han gik med et indadvendt og dog ligesom søgende blik og smaanynnede ved sig selv ligesom en kunstner. Og ligesom en kunstner snakkede han ikke med, når andre drøftede praktiske spørgsmål eller kommunale sager. Han gik som en kunstner meget for sig selv, men var grumme venlig, 30når nogen kom og snakkede til ham, men han holdt aldrfg fast på nogen.

Kristen malede, jeg så til, og tiden gik godt for os begge to. Et par gange kom også Sidse for at se, hvad det blev til, stræng i trækkene, ligesom nybarberet, lignende en fransk gejstlig. Hun stillede sig tavs an ved siden af mig og betragtede nøje det halvfærdige billede. Da der så var gået nogen tid, strakte hun en hånd ud, pegede på himlen, Kristens lærredshimmel, og sae: Pas nu på, at det blå dær kommer til at ligne, Kristen.

Ja, svarede Kristen lydigt og malede blåt.

Dær står en sky, — Sidse viste på en hvid klump over Hejrebakken, — den må du ha med.

Den skal nok komme med, lovede Kristen med penslen fuld af det, der skulde blive til blå himmel.

Ja, men gør det hellere med det samme, ellers går den sin vej, formanede Sidse.

Kristen tog syn af skyen og dyppede i hvidt. Sidse fulgte med og gjorde sine bemærkninger med stor alvor, mens jeg stod lidt tilbage og så en sky blive til.

Pludselig vendte Sidse sig imod mig: Nå, har du begyndt at læse latinsk?

Nej, jeg læser ikke andet end dansk.

Hm, sae Sidse og så ud til at tænke noget i den anledning, men hun holdt det ved sig selv. Kristen fik endnu nogle pålæg om sit billede, og så gik Sidse igen. Fra ryggen lignede hun det, hun var: en forslidt fattig kone fra Sandet, der gik dårligt på sine ben. På hendes duknakke skulde ingen ha gættet sig til hendes katolske præsteansigt.

Sidses nakke og ryg var altid ens, men hendes ansigt var forskelligt. Det så jeg, da hun en gang hen på sommeren kom igen for at se på kristens maleri. Han havde da begyndt på et nyt billede. Billedet sae hun ikke meget om, derimod betragtede hun mig på en ubehagelig måde fra siden, ligesom jeg var noget, hun skulde passe på ikke at træde i. Så sae hun til sønnen, idet hun stadig havde mig i øjenkrogen: Du kommer vel hjem i eftermiddag?

Det vidste Kristen ikke.

Det er bedst du kommer, sae Sidse. Jensine kommer også hjem.

Hm, svarede Kristen malende, mens hans malerøje foretog en lille vandring hen på moderens ansigt.

Det er bedst, du kommer, gentog Sidse nu med kendelig ophidselse. — Der kommer ingen andre, og så skal jeg være alene med hende.

Hm, sae Kristen malende en lang lys streg, der skulde blive til en landevej. — Ja men så kommer jeg.

Ja, men kom så snart, Kristen, Sidses stemme lød bedende.

Ja vel, malede Kristen.

Sidse ventede og tav. Jeg havde flyttet mig lidt tilbage, dog sådan at jeg kunde følge Kristens landevejsstreg; selv var jeg igen kommet i Sidses rødsprængte øjenkrog, og nu vendte hun sig imod mig som mod noget, hun havde bestemt sig til at feje væk:

Var det hundrede kroner, din fader tabte på Hans Nielsen?

Hans Nielsen var en lille husmand, som fader havde lånt penge, og som nu var gået i stykker.

Det ved jeg ikke, svarede jeg ærgerlig og imod bedre vidende.

Ja det er ikke, fordi jeg har ondt af det for ham, sae Sidse smilende, men hendes ansigt var i dag ikke egnet til et koldt fransk prælatmil. — De har godt af at komme af med nogen af deres mange penge, de her store gårdmænd.

Det svarede jeg ikke på.

Men du kan jo også gå med hjem. Jensine hun blir glad; hun kan godt lide dig.

Kan Jensine, sae jeg. Så? Nej tak. Farvel.

Hov, råbte Sidse efter mig, du kan jo spørge din fader, om han gærne vil ha de tyve kroner, jeg skylder ham.

Det tror jeg ikke, han vil, han er vist lige glad med dem, svarede jeg og gik, men i det samme rejste Kristen sig alvorlig og bestemt:

Jeg skal hjem med dette her først. Så kommer jeg.

Det var godt, sae Sidse lavmælt og vendte sig for at gå hjem.

Inden jeg nåede gården, blev jeg indhentet af Kristen: Hvad er det for tyve kroner, min moder skylder din fader? Ved du noget om det?

Ja, sae jeg, men du skal ikke snakke til fader om det.

Kristen gik lidt og tænkte over det: Jo det må ordnes. Men du ved måske, at min moder stammer fra bedrestillede folk; hun regner ikke penge så nøje som vi andre.

Jeg sae igen: Lad være at snakke til fader om det. Han vil helst være fri.

Kristen havde set meget indtrængende på mig, men under mit bestemte svar blev hans blik usikkert; han så frem for sig, måske som en kunstner, der søger noget at male, eller måske tænkte han over, hvad jeg havde sagt. Men da vi mødte min fader i portrummen, gik Kristen et stykke til side. Han gik ind i karlekammeret med sine sager, og et øjeblik efter så jeg ham stå i døren og stirre ud over gårdens brosten, som om han tænkte på, hvordan de vilde være 33at male. Jeg gik uden for gården for at se Kristen gå forbi mig, og det ønske fik jeg opfyldt; han sae ingenting, men lidt foran mig stod han stille, tænkte over noget og vendte så om: Du kunde jo også ligefrem spørge din fader, om han vilde ta imod de tyve kroner, hvis —

Jeg ventede lidt, så svarede jeg: Fader vilde bare sige: Det skal du ikke blande dig i.

Kristen gik endelig, men langsomt og tænkende.

— Om aftenen så jeg ham fra køkkenvinduet, da han kom op ad mosevejen. Jeg gik ligesom før ud for at ha ham kommende forbi mig. Jeg bukkede mig ned mod grøften til venstre og kiggede opmærksomt efter noget, som ikke var der. Kristen så mig og sagtnede sin gang, rimeligvis for at kunne finde på noget, når han var ud for mig, så sae han: Hvis din fader bare lo ad mig og sådanne, det var jo ikke så rart for mig. Så måtte jeg jo hellere —

Jeg ventede og svarede så: Hvad siger din fader?

Kristens svar kom hurtigt: Han siger ingenting, for han ved ingenting.

Jeg stod med ryggen til min grøft og dens ingenting. Jeg syntes ikke, der kunde være mer. Kristen og jeg var ligesom blevet venner i løbet af eftermiddagen, men der var ikke nogen gang i det; vi stod over for hinanden og var gået i stå. Kristen så op mod landsbyen, der lå højt på sin bakke under den sydvestlige aftenhimmel. Det faldt mig ind, at man kunde godt sige, at dær var noget at male, men det var en fjollet bemærkning, for selv om en kan male, følger da ikke deraf, at alverden straks skal males.

Kristen trak været dybt og begyndte at gå, men med en langsomhed, der dannede en mild overgang til vor lange ståen stille. Han havde vel tænkt på de tyve kroner og den 34kønne himmel; jeg var færdig med bægge dele, en drengs stemning er ikke længere end en drengs kæp. Jeg spurte med en vis nysgærrighed til Jensine.

Hun er ikke næm, Jensine ikke, sae Kristen med en fortrolig klang i stemmen, men han sae ikke mer. — Hun spurte for resten også til dig, kom det noget efter.

Så, sae jeg, — det var også noget at spørge efter.

Hvad mente jeg med det? Måske at jeg var dreng og hun voksen, eller vilde jeg sige, at det var ikke noget for en som hende at spørge til mig, altså lige det omvendte? Spørs- målet optog mig så meget, at jeg gik i stå ved pilehaven og lod Kristen gå videre. Dog var mine tanker ikke længere end en pilekæp; jeg skar mig en for at ha noget at slå tislær ned med.

Kristen gjorde sit billede færdigt; senere flyttede han staffeliet helt ned foran gården og malede den. Det var vel ment som en elskværdighed mod min fader, der fik maleriet foræret, men æmnet var her mindre godt valgt, udsigten over søen kunde for eksempel ikke komme med; der er på billedet ikke andet end gården selv med træer foran og en strimmel flad mark, men jeg gemmer stadig billedet til minde om min første berøring med en kunstmaler, og tillige et af de mest elskværdige mennesker, jeg har kendt. Kristen var indadvendt som en kunstner og grublede stadig over de samme få ting, uden at han egentlig kom længere; de vakte ham ikke til handling, det skete aldrig, at han en dag sae til sig selv: nu skal det ordnes og bringes ud af verden; han havde ligesom pinlige drømme om ting, der trykkede ham, men han vågnede aldrig til en afgørelse. Der var for eksempel Jensine; hvad havde hun nu for med en dårlig karl, der hed Jens? Hvad vilde det ende med? Jeg 35sae, han skulde snakke med hende. Moderen kunde ikke styre Jensine, men sådan en karl som Kristen, der var så fornuftig og aldrig blev hidsig; hvor meget var det ikke værd for et ustyrligt pigebarn at ha en broder som ham? Jeg prøvede på at forklare, hvad jeg tænkte; Kristen gav mig ret og så på mig med stor velvilje i sit alvorlige ansigt. — Men hvad kan det hjælpe? sae han, og han gentog det flere gange. Han gik istå med sit maleri og tænkte over det, jeg tænkte også noget: Den, der får råd og hjælp af sådan et troværdigt og godt menneske som Kristen, han kan nu sagtens komme over det. — Det andet, der plagede Kristen, var de tyve kroner. Kunde han sige til fader, at han vilde ha tyve kroner mindre for dette halvår? Vilde fader så svare uvenligt: Hvad er det for noget du hitter på, Kristen? — Og sige det til sin egen fader, der ingenting vidste, var det rigtigt? — Kristen tænkte nogen tid med penslen i hånden og

gav sig så til at male igen. Men der kom jo den tid, da Kristen glemte de småting for noget mere alvor: lig, som jeg senere skal fortælle.

Jeg blev sejsten år og gik med lorgnetter, jeg havde for alvor begyndt at læse og blev undertiden selv herhjemme på egnen nævnt ved efternavn, hvad der lige straks virker lige så overraskende som, når man første gang hører sin unge datter blive kaldt frøken. Den vinter, jeg blev sejsten år, gik jeg særlig meget til bal. Jeg dansede ligesom Kristen malede: min lyst var større end mit talent.

En vinteraften kom jeg hjem fra et lille bal på en gård, så klokken var ikke mere end tolv. Det var meget rart vær med svag frost; jeg drev omkring og havde ikke lyst til at gå hjem. Jeg gik fra vejen og ind på en sti. Det var bag ved byen, hvor der er et stort vandhul. Mens jeg var optaget af mine egne tanker, hørte jeg nogen råbe og jamre sig. Jeg gik derhen ad og så i halvllyset et menneske, der sad i det frosne græs.

Stemmen holdt op med at klage sig og spurte: Er det dig?

Jeg kom nærmere, det var Jensine; hun sad ned og det lod til, hun havde i sinde at blive siddende.

Jeg spurte, hvad der var i vejen, og hun svarede, at hun havde vist brækket det ene ben; hun kunde ikke støtte på det.

Det kunde jeg ikke forstå, at hun sad her med et brækket ben, men da jeg spurte hende mere ud, gav hun sig til at græde og sae endelig, at hun var gået herud for at drukne sig, men så var hun faldet.

Nå, sae jeg, — så har du vel opgivet det; det er jo godt. Prøv at lægge din arm om skulderen på mig, så jeg kan få dig herfra.

Hvor vil du ha mig hen?

Hjem naturligvis, svarede jeg og fik hende op. Hun hang på min skulder og vejede godt til, men jeg var karlevoksen.

Hjem, skreg Jensine, — jeg vil ikke hjem.

Jeg fik hende anbragt, lae en arm om hendes liv, som om hun kunde være min dame; så sae jeg: Hvis du ikke vil hjem, hvor fanden vil du så hen?

Nå, så hoppede hun med. Det gik ikke så dårligt, men der var jo et stykke vej. Jeg spurte, om det gjorde meget ondt og sådan noget. Hun ømmede sig og sae ja, men hun gjorde sig hård, det måtte jeg ha respekt for. Vi hvilede engang imellem, hvor der var en stor sten eller en vogn, hvor vi kunde sidde på vognstangen; jeg lod Jensine sætte sig på mit skød; hvad skulde jeg gøre. Hun sad forresten meget pænt og klagede sig bare lidt.

37

Pludselig, mens vi gik, sae hun: Du skulde bare ha ladet mig være, sådan en som mig.

Jeg tænkte lidt over, hvad jeg skulde svare på det, men hvad, der var jo ikke noget, jeg ikke vidste om karle og piger, ingenting derhen hørende kunde sætte mig i større forundring. Jeg spurte altså: Skal du ha et barn?

Nej gu skal jeg ej, svarede Jensine; — hvordan fanden kan det falde dig ind?

Da blev jeg gal over sådan et sprog af en pige, som jeg tilmed gik og bar på; jeg sae: Du skal fanden gale mig la være at bande, så længe jeg går og slæber på dig.

Så sae Jensine ikke mer, men lidt efter sae jeg igen: Nå du skal ikke ha et barn?

Næ-æ, sae hun spagfærdig.

Det vil sige, det ved du vel ikke?

Jo, jeg ved. Det må jeg da nok vide, føjede hun til mere bestemt.

Nå. Ja så ved jeg ikke, hvad du mener med: sådan en som mig.

Jeg har altid været væmmelig imod dig; jeg har generet dig, når jeg mødte dig; jeg har råbt efter dig.

Nå, ha ha. Det er da lige meget. Det er for resten noget siden, du har gjort det. Har Kristen sagt noget til dig? Han er en pæn karl. Du skulde høre, hvad han siger.

Kristen han siger ingenting. Ja han er en pæn karl. Men jeg er væmmelig. Uha hvor jeg er væmmelig.

Sludder og vrøvl, sae jeg. — Hvor gammel er det, du er?

Jeg er atten år.

Jeg tav. Jensine var atten år ligesom mangfoldige unge piger, jeg havde læst noveller om, Jensine havde nået denne skønne alder.

38

Jeg spurte: Så er der vel en, du ikke kan få?

Få ham? fnyste Jensine, — jeg kan sagtens få ham, sådan, men jeg kender ham, han vil bare narre mig.

Ja ja, men det har han altså ikke gjort endnu.

Nej.

Jeg sae uvilkårlig: Det kan jeg ikke forstå.

Ja dær kan du se, sae Jensine ophidset — det er sådan noget, du tror om mig.

Ja hvad, vi har da hjemme på gården haft pænere piger end dig, som det er gået sådan. Men jeg kan nu ikke forstå, med de brødre du har, at du er faldet sådan ud.

Nej, sae Jensine og græd stille med snøft.

Jeg havde ung foragt for kvindetårer; jeg sae: Brug dit lommetørklæde og hold op med det dær. Nå, du kan også låne mit, men så vil jeg ikke ha det igen.

Vi nåede Sidses hus; jeg stillede Jensine op ad noget og bankede på ruden. Sidse kom ud og fik besked. Jensine blev hjulpet ind og lagt på en seng. Sidse klædte den dårlige fod af, hendes hænder gik kyndigt over skinnebenet ned til vristen.

Det er her, sae hun og lod hånden blive liggende. Jensine ømmede sig. Hvordan gik det til, spurte Sidse.

Jensine så på mig, jeg sae ingenting, men hun forklarede, at hun var faldet; så var jeg kommet og havde næsten båret hende hele den lange vej.

Jensine lå i et lille kammer ved køkkenet; hendes fader var vist ikke vågnet inde i sovekammeret. Da Sidse var inde i stuen for at hente sine ting, spurte jeg Jensine: Hvorfor vilde du ikke hjem?

Hun havde ellers været venlig og nedslået; mit spørgsmål vakte igen hele hendes bisterhed: Ja nu har hun mig i sin magt. Hvad vil hun gøre? Vil hun hjælpe mig?

39

Jeg sae troskyldig: Naturligvis vil hun hjælpe dig. — Jeg så hen på foden.

Ha ha, lo Jensine vredt og spottende.

Jeg forstod ikke hvorfor hun lo, men jeg rejste mig; det var tid at komme hjem. Sidse kom ind med strimler og andet. Hun nikkede mig ned på stolen igen: Vent lidt, vi skal da ha kaffe først, jeg skal snart være færdig med dette her.

Jeg satte mig. Dette her var underligt. Jeg kom lige fra dans med unge piger, hvoraf flere var kønne og dansede godt. Det første var mig for resten ligegyldigt, det andet ikke. Jeg havde allerede den gang en forkærlighed for en vis slags piger, der er noget svære, men som danser let. Der er i dette sammenfald af tilsyneladende modsatte egenskaber, noget der tiltaler mig. Morsomt var det også bag efter at tale med dem, der kunde sige noget, det var jo ikke så mange, men der fandtes dog enkelte. For resten havde jeg den aften truffet en ung pige, der var i stand til at drøfte det aktuelle spørgsmål, romantik og realisme. Vi talte en del sammen, dansede mindre. Og nu sad jeg her.

Jensine ømmede sig og skældte ud; hun sae: Du glemmer vist, det er et menneske, du tar på, og ikke et kreatur.

Hendes moder svarede: Kunde man få et menneske ud af dig, så var det jo godt. Men hvad har du været hidindtil?

Sidse så om til mig efter tilslutning. Jeg svarede som besindig mand mellem to stridende kvinder: Jensine blir nok skikkelig; nu har hun jo god tid til at ligge og tænke sig om. Det er vel seks uger?

Sidse sendte mig et blik, hvis mening jeg ikke forstod, men jeg følte mig reduceret til den dreng, som jeg

var.

Men Jensine blev altfor ustyrlig at høre på. Jeg rejste mig og sae bestemt: Nu vil jeg hjem.

40

Nej nej, sae Jensine; — bliv nu og få kaffe. Jeg skal nok være skikkelig.

Jeg satte mig for anden gang. Sidse blev færdig og gik ud i køkkenet for at lave kaffe. En lille kat, endnu ikke fuldvoksen, kom ind, den løb over mine støvler, og da jeg rørte ved den, begyndte den straks at spinde. Den rejste sig på bagbenene, stødte panden mod min hånd, som en lille gedebuk, og faldt ned med oprejst hale, der strøg igennem min hånd. Så løb den over til Jensine, og da den ingen hånd kunde finde, stangede den med sin lille hvidplettede pande mod det stykke fod, der stak frem. Jensine brummede og trak dynen over. Katten vendte tilbage til mig i fuldt spind og stejlede, så snart den så noget, den kunde nå med sit hoved. Den løb frem og tilbage mellem Jensine og mig som en lille mægler, der gerne vilde spinde noget sammen imellem os. Den forlængede sig helt op ad sengekanten og nåede Jensines ansigt. Gå væk, kat, sae hun arrigt, katten skyndte sig hen til mig, og spandt op af mine knæer og hænder; jeg tog den på skødet, og den stødte sit lille hoved, der dirrede af spinden, mod mit ansigt. Og så, for at det altsammen kunde blive delt lige imellem os, ned igen og over til den anden part.

Jensine blev pludselig gal. Hun tog katten, rullede den som en klud sammen i hånden og kastede den hen mod vinduet. Den gik lige igennem; kat og skår faldt med mjau og klir ned på stenene uden for.

Jeg sae: Du skulde skamme dig noget at handle sådan med et dyr, og så tilmed slå en rude i stykker. Hvorfor er jeg ikke også gået? Men nu står din moder og laver kaffe.

Du skulde bare vide, hvordan jeg har det, sae Jensine.

41

Jeg vilde gøre en indvending, men jeg tav, da jeg kom til at se på hendes ansigt. Det havde et så fortvivlet udtryk, at jeg for første gang følte virkelig medlidenhed med hende. Hendes selvmordstanker havde jeg indtil det øjeblik ikke taget alvorligt; jeg havde før hørt om folk, der pralede med, at de vilde ta sig af dage. Men det så ud til, at hos Jensine havde viljen været god nok; det var modet, der havde svigtet.

Jeg fik det ønske, at jeg kunde gøre noget for Jensine. Hvad kunde jeg gøre? Naturligvis ingenting, men jeg følte i alt fald trang til det. Ellers var mennesker mig den gang temmelig ligegyldige; jeg havde sat mig et mål, og det mål lå langt ude i fremtiden, det meste af mit sinds varme lå i tanken om det, og alt det nærværende kom mig kun i mindre grad ved, mennesker og deres forhold; jeg så det nok altsammen, og jeg samlede mig en vis erfaring af, hvad jeg så, men det berørte mig ikke nærmere. Her var dog ligesom en undtagelse.

Jeg begyndte at tale alvorligt med Jensine; blandt andet foreholdt jeg hende hendes dejlige alder, atten år.

Ja hvad dejligt er der ved den? Jeg synes, det er skidt altsammen, det med mig.

Ja, men nu tror jeg, det er forbi.

Tror du? spurte hun. — Ja hvis nogen vil hjælpe mig.

Det er jo kedeligt, at jeg ikke kan.

Jo, du kan komme og snakke med mig engang imellem.

Ja, det kunde jeg; Jensine vidste selv, der var en vis betingelse, som jeg stillede.

Sidse kom ind for at sige, at kaffen var færdig. Hun så hullet i ruden og spurte, hvad det var.

Det var da katten, sae Jensine.

42

Jeg så på hende og sae: Sig selv, hvordan det gik til.

Ja, jeg smed katten hen mod ruden, så gik den igennem; den generede mig.

Hm, sae Sidse, — ja der blir noget at gøre. Kom så og få kaffe, sae hun og gik ind i stuen.

Jeg tog mig tid til at sige: Jensine, du skal la være at lyve.

Ha ha, det tror du nok er så næmt.

Man kan jo indrette sig efter det.

Ha ha, sådan snakker de store bønder. De har så næmt ved alting.

Jeg svarede kort: Farvel; jeg kommer altså ikke og ser til dig.

Men jeg var alligevel i den stemning, at jeg let lod mig formilde, da Jensine bad for sig. Jeg gik ind og fik kaffe; jeg stod i døren ind til Jensine og drak den for selskabs skyld. Hun blev mere munter og begyndte at tale om min fremtid, hvad jeg skulde være, hvor jeg skulde bo, og mine indtægter.

Når du så kommer til at bo i København, så skal du ha en fin kone.

Jeg sae, det kom nok til at vare længe.

Så kan jeg komme og styre hus for dig; for jeg blir nok aldrig gift.

Jeg så fra datter til moder; jeg havde hørt en del om husbestyrerinder, men de så bægge to smilende og ligefremme ud.

Jeg har sådan nogen grove hænder, sae Jensine, — nu, men de kan godt blive pæne. Moder har også temmelig pæne hænder. Så skal jeg lære madlavning og blive et andet menneske, så du behøver ikke at være genert af mig.

43

Jeg så, Jensine blev helt oplivet, mens hun talte, og det faldt mig ind, at hun vilde blive pænere, mens hun lå.

Uden for sae den lille kat mjau og blev sluppet ind. Den rendte straks hen og stødte til mine skinneben; jeg støttede dens nakke, og den løb op ad mit tøj, satte sig på skulderen af mig og stak mig den ene lille bløde skalle efter den anden. Den løb hen ad min nakke, vendte sig på samlede fødder, mens klørerne kradsede i mit tøj; den strøg mig hen under næsen med sin hale og kom straks efter med hodet. Det var en mærkelig kat, den var sort og hvid i store klatter; hvad vilde den ligne for et underligt lille spøgelse i halvmørke? Jeg tog den om hodet og så på den, min hånd dirrede af dens spinder; snuden havde fået en rift. Da jeg satte en forsigtig finger på, tørrede katten straks efter med en lille varsom pote; så faldt den som en tøjbold ned på gulvet og løb hen til Jensine for at overøse hende med kælenhed, glemsom og yndefuld, som den var; halen stod til værs, sort, men hvid i spidsen som en lille historie, der ender godt til sidst. Katten svippede op på Jensines dyne og dunkede hende i hodet, til hun lo. Lidt efter havde jeg den igen; den fik i sin iver hodet ind i mit ene bukseben, den rystede under en kort spindepause et krøllet øre i lave og foer så med erhvævet øvelse og min hånd i nakken, op ad mit tøj. Den satte de bitteste små tænder i mit ene øre og daskede med en hvidklattet pote efter min lorgnet. Det var nu igen lidt for løssluppet, jeg tog den om livet for at plukke den af; den forlængede sin krop til det dobbelte, lae et par tommer til benene og sad kun fast med spidsen af klørerne. Miv, sae den, da den blev nødt til at slippe. Jeg havde den i mine hænder, den gik derinde som en lille fabrik.

44

Strit den, sae Jensine.

Jeg lod katten flyve gennem luften, den landede på klørerne, rystede på hodet med et lille sprut, og spandt så videre på sit lange væv.

Pas nu på, sae Jensine. Hun sendte katten mod mig, den ramte skulderen og blev hængende. Den så på mig med to grønne øjne, et i sort og et i hvid indfatning, den vidste ikke rigtig, hvad den skulde tro om mig, men begyndte efter kort overvejelse at spinde forsonligt.

Jeg lod den gå tilbage samme vej, men denne gang satte mis fra dynen ned på gulvet og viste dermed, at nu kunde det være nok. Den anbragte sig i et hjørne med halen lagt om forbenene efter gammel katteskik, og spandt for sig selv, ganske stille en dæmpet enetale.

Jeg tog min hat og sae farvel til Jensine; jo jeg skulde nok komme og se til hende; jeg vilde også låne hende en bog, hvis hun brød sig om det; havde hun nogen sinde læst noget? — Nej, men hun vilde gærne prøve på det.

Kristen læser jo meget, sae jeg.

Sidse svarede for Jensine: Ja, Kristen han er også af en anden slags.

Ham skal du se at komme til at ligne, sae jeg.

Sidse fulgte mig uden for. Hun takkede mig og bad mig indtrængende om snart at komme igen. Jeg

kunde være sikker på, at Jensine vilde blive glad.

Jeg sae: Det kan jeg nu ikke forstå, hvad fornøjelse hun kan ha af at tale med en dreng.

Du er heller ikke længer nogen dreng.

Det kan gerne være, sae jeg — men for en pige som Jensine kan jeg nu ikke være stort andet.

Sidse sae efter en lille pause: Nu skal vi se, hvordan 45det går; det blir ikke næmt. Jensine ligner min moder. Nå ja ja; godnat.

— — —

Jensine kom virkelig til at se bedre ud, mens hun lå. Allerede da der var gået en uge, kunde hun vise mig et par hænder så pæne, som hun aldrig havde haft dem før, men også hendes ansigt blev kønnere, nu da hun var fri for det grove arbejde og de grove karle; hun havde vistnok også lagt af at bruge en grim mund. Jeg nævnte en dag det sidste til hende, og jeg sae, at nu begyndte hun at se ud som en ung pige på atten.

Til min forbavselse gav hun sig til at græde og sae: Hvad kan det hjælpe?

Også på hendes moder kunde jeg undertiden mærke, at der var noget i vejen; hvad det var, anede jeg ikke. En dag gik hun et stykke med mig og beklagede sig over Jensine.

Hun ligner min moder, sae hun. — Du har set det billede af mine bedsteforældre, det var præstefolk; min fader var også en fin mand, men han kom i med en pige, der ikke var af hans stand, han skulde hellere ha holdt sig fra hende. Du er jo et fornuftigt ungt menneske, som kan forstå sådan noget, men det var en dårlig moder, jeg havde. Sådan vilde din moder aldrig ha sagt til noget menneske om sin egen familie, men vi simple folk er jo ikke så ærekære som de store bønder.

Jeg så uvilligt på Sidse; dette her havde jeg snart hørt noget tit.

Ja ja, du kan sagtens, du er kommet af ordenlige folk, så går det hele af sig selv, og pengene hjælper jo også til. De sae, min fader vilde haft en gårdmandsdatter, det kunde han vel også ha fået, men bare ikke hende, han vilde ha. 46Så tog han min moder. Du har måske hørt, hvordan det endte med hende?

Nej, det vidste jeg ikke.

Jo, sae Sidse dæmpet, — hun hængte sig. Hun var syg, og det så ud til at blive langvarigt, men hun vilde ikke være syg. Hun havde altid været rask og haft lyst til at more sig. Være syg, sae hun altid, det skulde hun ikke ha noget af, og da det så kom alligevel, så tog hun sig selv af dage. Du skal ikke tro, min moder ikke var en rask kone, det var hun, og hun var en, der kunde bestille noget, ligesom Jensine, men hun skulde haft en anden mand; min fader var for fin, han kunde ikke styre hende, og hun kunde ikke styre os børn. Vi var heller ikke næmme de fleste af os. Men se, jeg har dog tre pæne sønner; de blir jo ikke til andet end husmænd, for vi har ingen penge. Der blir jo nok ingen af dem, der gifter sig en gård til, sådan som min fader kunde ha gjort; tror du vel? Nej, det tror du ikke. Bare Jensine havde været lige sådan, det er ikke min skyld, men nu kan folk sige, når det går hende galt, at det hører til hos den slags mennesker; de vil ikke regne det for noget, fordi det er folk som os, det hænder. Det kan godt være, manden vil sige lige sådan, men jeg har nu en anden mening: det er en skam, der ligger på os allesammen, og den går ikke væk mer, og du kan tro, mine sønner mener det samme som jeg. De er ikke som Jensine, at nogen dårlige mennesker får lov til at komme dem for nær. Ja dær kan du se, sluttede Sidse bittert, — at vi simple folk, vi har mere at tænke over, end I tror; det er ikke bare maden og klæderne, og så penge, vi låner og ikke betaler tilbage.

Sidse smilede spottende, da hun sae farvel; det sidste 47indfald lod til at more hende, men jeg glemte de tyve kroner over det andet, hun havde ladet sig forstå med.

Det var altså rigtigt, hvad jeg straks havde tænkt mig den aften, jeg bragte Jensine hjem, men hun havde nægtet og løjet for mig. Dermed faldt den forældlings-idyl, jeg havde udtænkt, og hvori også mine besøg så vel som lånte bøger spillede en vis rolle. Hun var uærlig, jeg kom der ikke mere.

En fjorten dage efter mødte jeg Sidse på vejen op til byen. Hun stansede mig, jeg spurte til datteren naturligvis; jo hun havde det godt; det var jo rart, hils.

Sidse kunde ligne en fransk præst, og hendes stemme kunde lyde som en karls, men den samme Sidse havde besøg af natlige sorte hunde, og så en datter, hun ikke kunde magte. Furerne om hendes mund skælvede, og der var heller ikke nogen præstelig ro over hendes øjebryn. Jeg vidste ikke, om jeg skulde gå for at slippe for det, der vilde komme, men så kom det:

Ja, du blir altså borte nu, begyndte hun; — ja det er jo rimeligt. Du kan jo ligefrem ikke være bekendt at komme til en, der skal ha et barn. Ha, ha, hvad kunde folk ikke finde på at sige om dig, sådan en voksen karl.

Jensine ligger og snakker om dig, men du kommer ikke, det skal du heller ikke.

Sidse var ikke færdig, men jeg afbrød hende: Jensine har løjet for mig, det er grunden. Jeg spurte ligefrem, om det var det, og hun sae nej; hvorfor sae hun det ikke til mig? Jeg havde reddet hendes liv. Hvorfor løj hun, når det måtte komme frem alligevel? Her har jeg rendt som en nar og troet hende.

Ja, du kan sagtens, svarede Sidse. — Hjemme hos jer 48lyver I måske ikke, men hvor Jensine er, lyver de allesammen; det kan de somme tider ha fordel af, og det morer dem vel også. Men jeg skal sige dig noget. Hun troede, hun kunde blive af med barnet, men det kunde hun ikke, jeg sae nej; det har jeg sagt til andre end min egen datter. Men når barnet nu er kommet, så vil folk sige: det er da underligt, Sidse hun er så klog, hvorfor har hun ikke hjulpet pigebarnet over det for længe siden, det kan man ikke forstå, og hvad, det er vel ikke andet, end hvad hun har gjort før, og hun har jo nok haft sin fordel af det. Sådan tænker folk om mig, fordi jeg er fattig og af bedre familie end de. Det vilde de ikke sige om manden: Hans Poulsen, har tar ikke en pind, der ikke tilhører ham, men med mig er det noget andet. Kan du forstå det? Ja, du kan.

Jeg var forlegen, men ikke mere, end at jeg kunde tænke over forskellige ting: hvor meget lignede Sidse sin vanskelige moder? Havde moderen lige så lidt kunnet styre hende, som hun kunde styre sin datter? Jeg havde lavet en lille køn historie, der begyndte sort, men endte hvid som sne; i stedet for: skændsmål om et barn, Jensine ikke måtte blive fri for.

Jeg sae endelig: Du siger vist altfor meget til Jensine, gør du ikke? Skændes I ikke en del?

Sidse så vredt på mig, syntes jeg, men hun sae blot: Hvad skal jeg gøre, når hun bruger sådan en mund? Vil du ikke gå med hjem alligevel?

Vi drejede ned mod Sandet. Jeg sae: Sådan en som Kristen, han kunde tale fornuftigt med hende.

Kristen, ok nej, han siger ingenting. Han kommer og siger goddag, og hvordan har du det? Så sidder han lidt og sunder sig på det. Nej, han er meget rar, men han passer 49sig selv. Han er den, der ligner min fader mest; der er ikke ondt i ham, men han regner ikke os andre; det siger han naturligvis ikke. Men prøv du at snakke med hende.

Jeg lo lidt forlegent: Ja hvis jeg havde været en voksen mand, men — —

Jensine var nu oppe og kunde gå lidt; hun blev glad ved at se mig, og lod mig ikke noget høre. Katten var der også, men den var imidlertid blevet en måned ældre, og det er vel meget for en kat; den sad med dameværdighed og så frem for sig, hale om forben, ingen spinden; den kom ikke hen til mig, den havde vel nu andre mere voksne interesser. Ingen killingidyl mere.

Da Jensine og jeg havde talt lidt sammen, spurte hun endelig, hvorfor hun ikke havde set mig så længe.

Jeg svarede rask: Fordi du løj for mig den aften. Der kunde aldrig ha været noget galt i, om du havde sagt sandheden.

Ja, hører du det? sae Sidse bagved; — han siger det samme som jeg: man skal altid sige sandhed.

Jensine så op over mit hoved på moderen, og hendes blik fortalte om mange hårde bataljer. Nej, der blev nok ingen forædling af under Sidses påvirkning, hun var ikke så klog, som jeg engang havde troet.

Og her sad så jeg, en dreng på sejsten med hele opgaven hvilende på mig; der var jo ikke noget forhold i det; jeg følte mig nedslået, men fuld af medlidenhed med det stakkels pigebarn lige over for mig.

Men det var umuligt, at jeg skulde være i stand til at sige, hvad jeg tænkte; vi talte lidt om de bøger, jeg havde lånt hende, engelske romaner, hvor der var lidt kærlighed og megen dannelse i. Så sae jeg: Du er kommet til at se godt ud.

50

Ja, sae Jensine — det synes jeg også selv. — Hun så på sine hænder, hun tog et spejl og betragtede sit ansigt.

Nej, sae jeg; — jeg har i grunden aldrig vidst, at du var pæn.

Jensine lo, det klædte hende, og vi talte endnu lidt om hendes udseende. Men midt under det sae hun så med et modfaldent udtryk: Men det går over, når jeg kommer ud og skal til at bestille noget igen.

Jeg sae, hun kunde jo ta plads i en butik i København for eksempel?

Når bare hun vilde være fornuftig, kom det fra Sidse; — min moder var fra København. Men nu skal vi ha en kop kaffe, sae hun og gik ud i køkkenet.

Jensine fortalte om sin mormoder, der hængte sig; om jeg havde hørt det. Hun var en, der havde lyst til at more sig, og da hun en dag ikke kunde det mer, tog hun sig af dage.

Jeg er lige sådan; hun kom også sådan afsted, men han var en pæn mand, han giftede sig med hende. Moder er hans datter, men der er vist ingen, der ved, hvem der er fader til hendes andre børn. Nej han var meget for pæn en mand, men du kan altså se, hvordan jeg er. Men jeg vilde ikke ha min slubbet, selv om han nu kom og var villig. — Jensine lo.

Hvad skulde jeg sige? Jeg kunde vist tale ganske fornuftigt om en bog, jeg havde læst; også virkeligheden kendte jeg helt godt; piger med børn var ikke noget nyt for mig. En havde det overstået, da hun kom til os, hun var godt fornøjet. En anden skete det for, mens hun tjente hos os; hun ærgrede sig og skældte ud over sin dumhed og havde ingen undskyldning hverken for sig selv eller for sin ham, men hun tog det ellers meget fornuftigt, fik sit barn og en ny plads. Men Jensine lignede ikke de andre.

Jeg sae: Ja ja, men du har da moret dig, mens tiden var.

Jensine fnøs ad mig: Moret mig? Tror du, der er noget morsomt ved det? Men karlene kommer igen, de er altid gemytlige og oplagt, det er dem, der morer sig.

Jeg tav temmelig overvældet, mens min erfaring fik en ny udvidelse. For mig havde alt det stået som en ganske vist frastødende, men stor og stadig munterhed, hvis værd lå deri, at ingen andre hensyn kom i betragtning, for så meget kunde jeg da se, at tjenestefolkene havde adskilligt mere humør end bøndernes sønner og døtre. Meget havde jeg hørt mellem karle og piger, som ikke lader sig gengive, men det morede dem selv, tvivl ikke om det. Her kom Jensine og sae noget andet. Hun havde selvfølgelig leet af det samme som andre piger, men nu så hun det fra et menneskes synspunkt, der foreløbig er færdig med morskaben. Det lød mere råt, end hvad jeg før havde hørt, men det lød også sandt.

Svare på det kunde jeg jo ikke; her drejede det sig om en historie, der lå over, hvad jeg var i stand til at drøfte. Vi tav bægge.

Jeg kysede den lille kat hen til mig, den kom langsomt og værdigt, den hævede sig yndefuldt og berørte min udstrakte hånd med panden, ganske let, ligesom i en engelsk roman et kys på en pande. Derefter kaldte Jensine den til sig, den kom nådigt og hilste på hendes hånd, så gik den tilbage til sin plads.

Hvorfor skulde jeg komme her mere? Jeg kunde jo ikke sige noget, som Jensine blev klogere eller bedre af. Men hun tog selv fat på en ny samtale; hun havde læst mine bøger 52og vilde gerne ha fler. Mon hendes bedstefader havde været en mand som den gamle præst i den ene roman? Hun havde tænkt meget på ham, det var underligt. Mon han talte sådan i sit hjem som disse fornemme englændere? Hun vilde ikke sige, hun forstod så meget af det, flere af samtalerne havde hun dog læst to gange. At folk kunde få sagt alt det, og at hendes egne forfædre havde været sådan nogen folk. Ja det var det, hun havde tænkt mest på.

Jensine blev ganske blid, mens vi talte, og tilsyneladende mere glad. Jeg sae til hende, da jeg gik: Sådan skulde du altid være.

Det skal jeg nok, svarede hun og gav mig hånden til farvel.

Sidse fulgte mig ud og spurte, hvad jeg mente om Jensine. Jeg sae, der skulde nok blive et godt menneske ud af hende, men hun skulde behandles venligt. Ikke sige for meget til hende, det gjorde ingen gavn.

Sidse tog alvorlig mod min ungdommelige formaning; det så næsten ud, som om hun havde i sinde at rette sig efter den.

Jeg kom igen og fandt Jensine, som jeg havde forladt hende. Hun sae ikke et bittert ord i den tid, jeg var der. Der kom heller ikke noget fra hendes moder. Jeg kunde gå derfra med et lyst syn på det hele.

Jensine fik sin fod i orden og måtte i plads igen. Der var ikke i anden henseende noget videre at se på hende.

Den sidste dag hun var hjemme, sae hun som svar på mit spørgsmål: Det er den bedste tid, jeg har haft, siden jeg var ganske lille. Moder er også efterhånden blevet mere rar imod mig, og så de bøger, du har lånt mig, og at du er kommet og har snakket med mig.

53

Jeg sae, at hun måske så havde udbytte af de bøger, hun havde læst.

Ja, sae Jensine, — jeg har tænkt på de folk, jeg stammer fra, men at det så skulde gå mig sådan. Bare jeg havde tænkt på det før. Jeg har såmænd aldrig regnet den præst for noget, som moder plejede at foreholde os. De kom ikke sådan afsted de folk, hvad?

Nej, nej, sae jeg; men derfor skal du alligevel ikke glemme dem. Du ligner dem mere, end man skulde ha troet.

Tror du det? Bare det kunde hjælpe noget. Det er ikke nogen god plads, jeg skal ha, men det skal jo heller ikke vare så længe.

Jeg sae, hun måtte ikke tale på den måde eller være ked af det; nu havde hun jo noget at stå imod med.

Hun slog straks om og gav sig til at takke mig, fordi jeg var kommet og havde talt med hende. Hun havde meget andet godt at sige om mig, så jeg bad hende om at holde op. Hun lo og fjøede mig i det, men hun var mindre glad, da jeg gik og gentog, hvad hun før havde sagt, at det var altså sidste gang, vi sås.

— — —

Jensine var borte fra egnen, og jeg fordybede mig i stræng læsning, desuden litteratur i min fritid, Oehlen- schlägers tragedier, I. P. Jacobsen og Peer Gynt; virkeligheden vendte jeg ryggen til, men så den dog af og til ved et blik tilbage over skulderen. Jeg hørte ikke mer til Jensine, men anbragte hende i mine tanker på den gode vej, og glemte hende så, indtil vi en dag traf hinanden på vejen mellem byen og Sandet. Hvordan hun havde det? — Jo tak, hun havde det godt. Dermed kunde vi så sige 54farvel og gå hver sit ærende, men jeg gik i stå ved, at jeg kom til at se nærmere på hende. Hun var blevet svær, nå ja, det var ikke det; nej, jeg så straks, i hvilken grad hun, modsat jeg selv, var kommet ind i virkeligheden igen; perioden med det dårlige ben havde været hendes romantik, og den var forbi. Og da mit blik i stilhed havde sagt sikkert ikke helt lidt, tog Jensine ordet:

Ja, du ser på mig; hvad synes du. Det er noget andet end at ligge og læse romaner om fine folk. Hvordan tror du, de tog imod mig? Pigerne sae: det kan jo være slemt nok i øjeblikket, men det er ikke noget at ta sig så nær; de kender det jo selv mange af dem. Karlene grinte; hvad de sae, vil jeg ikke genta, men der er ingen, som vil forstå, at det er en skam. Jo mine brødre, de skammer sig over mig, det kan jeg se, især Kristen. De taler da heller ikke til mig. De har naturligvis ikke noget, de kan trøste mig med, og la mig høre noget for det, jeg har gjort, det vil de ikke, det er de for fine til. Sae du ikke engang, at jeg var kommet til at ligne min pæne broder Kristen?

Jo, det sae jeg, og desuden, at det måtte du ikke glemme.

Ja det var noget sludder. Det går galt med mig, det kan ikke andet end gå galt. Og når jeg har fået det barn, hvad så?

Jeg vilde sige noget om det at ha et barn; hun afbrød mig: Det blir det ikke bedre af. Det er så forkeret og tosset; jeg bryder mig ikke spor om børn, og selv at ha et, nej; jeg kommer ikke til at holde af det. Det blir nok af samme slags som jeg. Mon det er denne her fine familie, der gør, at jeg ikke kan ta det mere fornuftigt, sådan som andre? Men det gør i alt fald ikke, at jeg blir et bedre menneske bag efter. Du kan også se det på mig; ikke? Jo 55du kan, for jeg kunde se på dig, hvad du tænkte, og det var rigtig nok.

Jensine, sae jeg, — du tar nu fejl; jeg har ondt af dig, det er det, du kan se, men jeg tænker ikke noget ondt om dig.

Du er den eneste, der taler ordenligt til mig. Havde du nu været voksen og haft embede, du kan nok huske, vi talte om, at jeg skulde styre hus for dig, nå det var jo noget sludder. En dag sad jeg i grusgraven sammen med en karl, og du kom forbi, jeg skulde hen og råbe noget til dig; vi grinte af det, da du var gået, men i grunden syntes jeg, det var væmmelig gjort. Hvorfor gjorde jeg det så? Det er lige sådan nu. Kan du forstå det? Nej, du ved jo ingenting. Hvor skulde du vide det fra? Men engang blir du også en fin mand ligesom min bedstefader. Farvel, det var vist godt, jeg traf dig, for hvad du mener om mig, kan jeg se, er det samme, som jeg selv mener. Mine brødre ser ikke på mig, så vidt de kan blive fri, og andre mennesker, de tænker: ja hvad, det er jo ikke mere mærkværdigt, end at en ko får en kalv. Bare jeg kunde sige det samme. Uh nej, alting er så væmmeligt, og man gør det alligevel, sådan er jeg. Lad bare være med at sige noget. Men det var godt, jeg traf dig; nu har jeg da snakket med et menneske. Tak for det, du har været så rar imod mig; det har ikke hjulpet noget, men det kan du jo ikke gøre ved.

Hun vendte sig; gik uden at gi mig hånden. Jeg så hende gå ned til Sandet.

Hvordan mon det vilde løbe af med hende og moderen?

Da jeg ved aftenstid kom hjem fra byen, så jeg Jensine noget på afstand, hun vinkede til mig uden at stå stille, jeg hilste igen. Hun gik rask uden bøjet hoved eller andet 56tegn på nedslåethed. Men jeg gik lige inden for til Sidse og talte lidt med hende.

Sidse var fåmælt, men venlig. Jo Jensine havde det ikke så dårligt, og humøret det kunde godt gå an. — Om hun rettede sig igen? Jo, Sidse så ud ad vinduet mod halvmørket, det gjorde hun da nok. Jeg skulde ikke

være ked af det; Jensine havde sagt meget godt om mig; der var også en hilsen til mig; nu kom jeg altså så heldig og fik den frisk. Tak fordi jeg kom.

Sidse fulgte mig ud. Det var begyndende forår med mild vind og fred over land og by; jeg følte mig også beroliget. Jeg sae det til Sidse, og der gik et svagt smil over hendes alvorlige prælatansigt, men hun sae ikke andet end farvel.

Dagen efter fortalte folk, at Jensine havde druknet sig i det store kær bag ved byen.

Jeg var ikke med til begravelsen; jeg turde ikke byde mig selv synet af Jensines kiste.

Jeg var tyve år og studerede i København. En sommerferie, da jeg var hjemme, spurte jeg en karl, jeg traf, hvordan det gik Kristen. Jeg fik det svar, man altid får, når den, man spør til, ikke ligefrem ligger for døden eller sidder i tugthuset: Han har det godt. Om Kristen havde nogen kæreste, var mit andet spørgsmål. — Ja, det vidste karlen ikke bestemt, men han havde hørt noget om det, syntes han da. — Hvem det så var? — Ja, han vidste ikke bedre, end at det var skovløberens Hanne. — Hanne, hende med det røde hår. — Jo rødt hår havde hun da. — Så? Mon hun da var en passende kæreste for Kristen? — Ja det vidste han sgu ikke, men hvad, hun kunde vel være god nok.

57

Jeg spurte karlen om forskellige andre ting, da var han meget flink, men Kristen vilde han ikke snakke om. Mange karle havde det på samme måde; de blev så lige glade, når Kristen blev nævnt. De havde det i den henseende lige som en overretssagfører, der tvinges til at tale om litteratur.

En aften var der bal i skoven på den anden side af søen, og jeg gik med. Jeg traf forskellige mennesker derovre og fik oplysning om gamle bekendte, blandt andre Kristen. Jeg havde bare at spørge en pige, så fik jeg besked. Den rødhårede Hanne lae an på Kristen. De skulde for resten komme bægge to.

Fem piger var fem forskellige aviser; der var et pænt vel redigeret blad med en fremstilling, der gjorde indtryk af pålidelighed; der var et lille sensationsblad med store overskrifter og udråbstegn, og der var et fornæmt tidende med Kristen—Hanne som en lille notits bagi, ganske kort og mager o. s. v. Jeg nøjedes med mine fem blade og gik ind på dansegulvet, hvor der var pause. Jeg så Kristen i den modsatte ende; hans ubestemte blik så i retning af mig, men lige med et var det, som om han opdagede mig; han stirrede på mig vågen og spændt og gik med raske skridt hen imod mig. Først da han var tre skridt fra mig, forstod jeg, at det var en anden, han så på, men i det samme opdagede han mig virkelig; han blev stående ved mig et par sekunder, venlig og ligesom slappet i hele sin holdning, han sae godaften og var forbi med det samme. Jeg vendte mig og så lige ind i ansigtet på den rødhårede Hanne. Jeg hattede, og hun gav et smil, hvis retning Kristen måtte om med øjnene for at regne ud.

Hanne tog mod Kristen med en fanfare af latter og 58snak, der skraldede, som om den kom fra messing. Han var dæmpet og dyb i mælet som en beskeden pauke. Så begyndte den rigtige musik; hun tog ham uden videre, og de dansede ud.

Hanne var fremtrædende. Lyttede man et øjeblik, kunde man altid ta hende med øret. Se hendes røde hår på toppen af hendes høje skikkelse kunde man ikke blive fri for.

Jeg stod og faldt hen i rødhårede betragtninger; jeg huskede, hvad jeg som dreng havde tænkt om folk af den kulør, og som vistnok var bondens gamle opfattelse: Hvis jeg var rødhåret, vilde jeg ikke tale så højt, jeg vilde med rødt hår ikke være den første til at danse ud. Jeg vilde ikke grine så meget og så højt. Jeg vilde beskedent holde mig tilbage både som lyd og som lysfænomen, så at ikke alverden hele tiden skulde sige: Se den rødhårede dær. Jeg vilde ikke være så fremtrædende lystig; jeg vilde bære mit røde hår med passende alvor i bevidstheden om, at man jo i forvejen ikke ser for tillidsvækkende ud. Når man nu engang har den farve hår, så har man med det samme noget, man må stræbe at bøde på ved en beskeden opførsel.

Men Hanne var ubekymret om al gammel folketro, hun var et jubilæum fra først til sidst. Kristen var en tråd om hendes finger; ja Kristen, der ellers som maler nøjedes med at ha et venligt blik til piger og som en maler ikke rigtig vidste, hvordan man skal ta dem, Kristen havde begyndt dette bekendtskab med stille velvilje, som hans skik var, og nu havde han upraktisk, upigekyndig som en maler raget sig ind i noget, hvorfra der ikke var anden vej ud end den, Hanne vilde lave for ham.

59

Hanne havde ingen børn, endnu, sae de andre piger; hun var meget for klog, sae nogle, der vel ikke selv havde klogskab at rose sig af, hvad de så mente med det. Jeg kom til at tænke på Jensine; Hanne syntes ikke at ha noget af den grovhed, Jensine engang havde vist, men hun var sikkert heller ikke den pige, der efter et uheld vilde henfalde til bitter eftertanke, der kunde bringe hende i et vandhul. Hun vilde ha Kristen; til hvad og hvor længe? det kan man jo aldrig se på dem.

Hanne dansede med andre end Kristen; der var nok, der vilde, og hun opførte sig ingenlunde som

forlovet pige, der kun ser den ene og med vemodigt sænket hoved lar sig føre bort af en anden, for at finde ham uoptaget, som hun ikke har tabt af syne i den halvanden omgang hun dansede. Nej, Hanne tog glad mod alle; hendes væsen var sådan: enhver karl var en mulighed, blev leet og snakket med som en sådan; det var også, hvad der faldt i Kristens andel. Fra hendes side var der altså ikke forskel at se, men Kristen var som en forlovet pige med halvanden omgang nu og da. Han var helt optaget og vist også glad, det var ikke let at sige, for bekymring synede jo ikke meget på hans rolige ansigt. Men han var, hvor hun var; han så straks, når hun havde i sinde at kalde på ham, og var på vej, når hun nævnedes hans navn. Hanne var ikke til at stå for, når hun var glad, men hun var farlig, når hun blev vred. Denne ulykke hændte engang for Kristen; hun holdt op med at le, og man kunde se på hende, hvad meningen var med det, hun sae til ham. Hun rejste sig og blev taget af en anden; bag efter gik hun ud med ham i det farlige halvmørke, der er om de små borde uden for. Kristen gik bagefter, jeg måtte hen til udgangen for at se, hvordan godet vilde spænde af. Han gik lidt frem og kiggede og blev så stående. Noget efter kom Hanne forbi ham; den leende karl skilte hun sig af med, men hun så ikke til Kristen. Som en utæt maskine, dampen ikke virker på lige straks, stod Kristen lidt og gik så bag efter. Det varede endda et stykke tid, inden jeg så dem forsonede; men da blev Kristen ganske overgivet og lo højt. Hanne var altså klog nok; hun vidste, hvor meget han skulde ha og belastede ikke hans hjærte for hårdt. Det havde holdt, og forholdet havde vundet i styrke.

Jeg svang forskellige piger, men fandt ingen egnede til et lille bord i halvmørket. Jeg gik alene uden for og opdagede en høj dragonfigur i kvindeklæer; det var Sidse. Hun stod og så ud i skoven, som om hun ventede på nogen, og lidt efter kom Hanne med karl. Sidse gik lige hen til hende og sae: Jeg vil snakke med dig.

Snakken mellem de to stansede så pludselig som hos soldater, der hører kommandoen: ret! De gjorde front mod Sidse, og da hun havde gentaget sin ordre, trådte karlen af og gik uden et ord.

Nå. Det er dig, der skal være kærest med min søn Kristen.

Hanne stammede: Ja, — det ved jeg ikke. Vi er da ikke rigtige kærester.

Nå ikke det. Men I tænker på det. Jeg kender dig nok af omtale; jeg har også stået og set på dig herude fra. Du er ude efter Kristen, men alligevel skal du gå i skoven med andre. Hvad siger Kristen til det? Han er vel glad, når bare han også må få lov til at være med. Sådan en er du. Og Kristen er tosset, det er din skyld.

Pigebarnet forsøgte med næsvished: Det kan du jo la mig om, det kommer vel ikke andre ved — og mer af den slags.

Sidse afbrød hende: Det ved jeg nok, jeg har ikke noget at sige over jer, sådan. Men jeg vil sige dig een ting: Gift du dig bare med Kristen. Du skal få at mærke, hvad det vil sige at ha mig til svigermor. Jeg har i sinde at passe på dig, eftersom Kristen ikke er mand for det. Jeg skal ha et øje med dine andre karlebekendtskaber, og du skal se, at de blir ikke så villige til den tid, som de er nu. Kan du se, han gik ham dær; han sae ikke et ord. De skal nok blive væk, Hanne, det skal karlene.

Hanne svarede med en lille beskeden stemme: Jeg vil ikke være kærest med Kristen, det er ikke ham mer, end det er nogen anden. Jeg kan ikke gøre ved, at han — — nej det kan jeg da ikke.

Sidse så på Hanne med sejrersstolt holdning: Jo værsgo, Hanne; gift du dig bare med Kristen; jeg skal nok am- bligere dig.

Sidse vendte sig fra det duknakkede pigebarn og gik.

Jeg gik gennem skoven, til jeg kom ud på vejen et godt stykke forude; dær vendte jeg om og mødte ligesom tilfældigvis Sidse, der havde været henne at se på skovballet. Jeg stansede og hilste godaften. Vi snakkede lidt, først om mig, så om hendes egne forhold. Hvordan gik det sønnerne? De var jo gifte, de to af dem. Og Kristen, hvad han?

Jo, sae Sidse, det går ham meget godt.

Jeg spurte til hans kunstmaling.

Jo, sae Sidse, — han maler stadig væk, men det kan jo aldrig blive til noget; når man ikke har penge, så man kan studere? Det må du jo bedst selv vide.

62

Jeg rørte ved spørgsmålet kæreste.

Det vidste hun ikke noget bestemt om; han skulde jo gjerne ha en god kone, men det fik han nok, jo det var hun ikke bange for.

Dermed farvel. Jeg gik tilbage og hørte, at Hanne skulde være gået hjem; der var nok ingen, der havde

fulgt hende; hun forsvandt lige med et.

— — —

Et par år efter hørte jeg, da jeg var hjemme i en ferie, at Hans Poulsen var død, og Sidse boede alene i huset; hun lå det meste af tiden, sae folk. Jeg gik derop for at se til hende.

Sidse lå i sengen og læste i en stor bog. Hun blev glad, da jeg kom, og sae, at hun troede, jeg havde glemte hende. Det var gigten, fortalte hun på mit spørgsmål, der gjorde at hun dårlig kunde være oppe, og så var hun jo gammel tilmed. Hvordan skulde det gå, når det blev vinter? Hun gennemgik udførligt sine dårligheder, men klagede sig ellers ikke meget; hun sae, hun døde nok til vinter; det skulde da ikke gærne være længere. Hun talte meget roligt, og der var ikke slet så meget aparte ved hende som for en halv snes år siden, da hun havde nattesyrer.

Om Kristen fortalte hun, at han var gift med en pige, der var meget pæn, men ikke havde penge, så Kristen kom jo aldrig videre, end sine forældre.

Hvad er det, du læser i? spurte jeg og tog den tunge bog fra dynen.

Det er Nordisk Konversationsleksikon, sae Sidse; — det lå på loftet hos min broder Jens; der var flere bind jo, men dem har børnene revet i stykker; sådan noget har de jo ingen forstand på. Det er fra min fader, han havde 63det fra sin fader præsten, du ved nok. Kristen skal ha den efter mig; han læser jo noget. Han skulde ha været skolelærer, det er nok mere sikkert end kunstmaler. Jo, han vil nok minisere med den, bedre end min broder Jens; det er skammeligt at tænke på. — Sidse tav lidt, så sae hun mere oplivet: Ved du, han vilde haft en anden, Kristen vilde? Hun var en skidt en, men jeg gjorde hende bange, så hun turde ikke.

Sidse fortalte om skovløberens Hanne og nød sin triumf: Hun troede, jeg kunde hekse; det er der jo nogen, der gør, for eksempel din egen fader. Ok ja, bare man kunde, så var det ikke gået ens datter så galt, som det gik.

Vi talte om Jensine; jeg gengav flere af mine samtaler med hende, og jeg måtte jo sige, at hendes selvmord havde været mig både en sorg og en skuffelse.

Ja, sae Sidse, — det var den eneste måde, hun kunde få fred på. Og for mig var det også drøjt at ha så uregerlig en datter. Hun var somme tider bange for mig, og så havde jeg lidt magt over hende, men jeg var i grunden også bange for hende. Hun kunde lave det sådan for mig om dagen, så jeg ikke kunde sove om natten. Og da hun så kom ud at tjene, sikken hus der kunde ligge, når hun kom hjem om Søndagen. Det gik lidt bedre den tid, hun lå herhjemme, endskønt Gud skal vide, jeg var ikke glad ved det, den aften du kom med hende; det var hun heller ikke. Men efterhånden kom jeg alligevel til at tro, hun skulde blive et bedre menneske. Det blev snarere det modsatte, men hun var mere ked af det; før var hun jo lige glad, hvordan det gik. Men så den sidste gang hun kom hjem, da var hun helt ude af sig selv; hun blev aldrig til noget ordenligt menneske, det var hun sikker på, og meget andet sae 64hun, og til sidst kom det frem, at hun vilde drukne sig. Jeg prøvede jo på at snakke hende fra det og sae, hun skulde vente, til barnet var kommet; måske det kunde hjælpe, men det vilde hun slet ikke høre tale om, og hvordan vilde et barn blive, der havde sådan en moder, især hvis det blev en pige, for mandfolkene kan jo sagtens, som hun sae, de er jo gladere, jo værre de er. Efterhånd som vi snakkede om det, blev hun mere rolig, men hun holdt på sit: at hun vilde ta sig selv af dage, og nu var hun ikke bange for det sådan som før.

Sidse havde sat sig op i sengen, hun så vist på mig og fortsatte: Det, jeg nu fortæller dig, skal du ikke sige til nogen, så længe jeg lever, men jeg sae til hende: Ja når du ikke tror, du kan blive et ordenligt menneske, og du ikke kan holde ud at leve længere, må du jo gøre, hvad du selv synes, er det bedste. Jeg mener nu, det er galt, og det vil andre mennesker også sige, men du må jo selv vide det bedre. Sådan sae jeg, og jeg syntes jo også, det vilde være slemt for os allesammen at få et berygtet pigebarn i vor familie, og hvordan tror du, min moder var? For min fader vilde det nok ha været bedre, om hun havde druknet sig, efter at hun havde fået mig. Se den slags ting får du ikke at høre i din egen familie, for det er ordenlige mennesker, og de har penge, det siger meget. Men folk som os, som det er gået tilbage for, vi er nødt til at tænke på en anden måde, det kan du måske nok forstå.

Jeg spurte, hvordan Jensine var, da hun sae farvel? Jo hun var meget fornuftig og rolig.

Og så sae Sidse noget, som jeg senere har hørt flere andre forældre sige om deres børn: Nej, Jensine hun var af en anden slags end os. Hun lignede ikke sin fader, han var 65jo så fornuftig og ordenlig. Der har heller ikke været noget at sige på mig, omendskønt ingen mennesker kunde lide mig, men mig lignede hun heller ikke. Du skal ikke tro, da jeg var pige, at jeg havde karlene efter mig sådan som Jensine. Nej, Jensine var ligesom et fremmed menneske, vi kunde slet ikke med hende. Så det var vel bedst, der kom en ende på elendigheden.

Inden jeg gik, tilbød jeg at lave kaffe. Sidse blev meget oplivet, men protesterede. Jeg lavede kaffe

alligevel. Sidse roste den og undrede sig over, at jeg kunde. Vi talte om gamle dage, om avnen, hun havde slikket ud af mit øje, og splinten i min finger; Sidse huskede det altsammen.

Da jeg skulde til at gå, fortalte hun, at der flyttede folk ind i huset til efteråret; hun skulde ha det værelse, hun lå i. — Men når det nu blir vinter, sae Sidse, — så skulde jeg gærne dø, ja det skulde jeg helst.

Da jeg kom hjem i juleferien, hørte jeg, at Sidse levede endnu; hun fejlede ikke andet end gigt, der holdt hende i sengen, og anden almindelig alderdom.

Men nogle dage inde i det ny år kunde folk fortælle, at Sidse havde hængt sig i sengebåndet, hun blev fundet i sin seng, liggende på knæ, død.